

MOHŇANSKÝ CSILLA

EGY MAGYAR PEDAGÓGUS MINDENNAJAI BESZÉLGETÉS ÁDÁM CSILLÁVAL

A Buzitai MTNY Alapiskolában történelmet, polgári nevelést és technikát tanító Ádám Csilla a néptánc és a népzene szerelmese, de széleskörű tevékenysége nagyon sok területet felkarol. Boldog családanya, két nagyfiú édesanyja. Férjével közösen rengeteget tesz a Kanyapta-mente, a Bodroghöz és az Ung vidék magyar fiataljaiért. Bővebben ő mesél a múltjáról, jelenéről és terveiről. Ismerjenek meg egy értékes Embert!

■ 2013 novemberében léptél be a Buzitai Alapiskolába. Mi motivált annak idején, hogy előző állásodtól eltérő pozícióban próbáld ki magad?

■ Rájöttem, hogy a kommersz szféra nem az én világom. Egy számítástechnikai részlegen dolgoztam, s a két főnököm asszisztenseként csapatépítő hétvégeket szerveztem, workshopokat, cikkeket írtam, a társadalmi politikáért voltam felelős a sok mindennapi teendő mellett, tehát nem panaszkodhattam.

Közben viszont munka mellett néptáncszakkört vezettem, református és Ilosvai nyári táborokban segédkeztem, s egyre jobban vártam ezeket az alkalmakat. Már a 65-70 kollégáról is úgy gondoskodtam, mint az osztályomról – hisz

ez volt a főnökeim elvárása. Mikor a munkahelyemen szó volt arról, hogy menedzserképzésre menjek, talán ez volt a mérőföldkő, váltani akartam, de nem így.

Egy évre rá hallottam, hogy a Buzitai Alapiskolába olyan pedagógust keresnek, aki a néptáncsoportot is vezethetné. Bezárult egy ajtó, s kinyílt egy új. A volt munkahelyemen hősként tekintettek rám, hogy a „rosszabba” megyek, mert hát kevesebb fizetés, idegesítő gyerekek, milyen elhivatott vagyok – pedig én a „jobbba” mentem.

■ Mit szeretsz leginkább a munkádban? Mi az, ami teljesen más, s mi az, amit be tudsz építeni a régi munkahelyedről?

■ A gyerekekkel való munkát, akik megfiatalítanak! Nincs két egyforma nap, mindig újat tanulok, rengeteg szeretetet kapok, s új barátó-lelkitárs-kolléganőket szereztem. Természetesen a rövidebb munkaidő is nagy pozitívum, az előző munkahelyemen sokszor 12-16 órát is bent kellett maradni, s bárki bármit mond, az iskolában kevesebb a stresszhelyzet. Viszont ez tanított meg talán, hogy jobban be tudom osztani az időmet, bírom a megterhelést, váratlan helyzetben tudok azonnal reagálni, új megoldással jönni.

Továbbá megtanultam az Office kezelését, képes vagyok táblázatokban, diagrammokban gondolkodni. Mindezt alkalmazni tudom a polgári nevelés órákon, az osztályfőnöki órákon, projekt munkákban, helyzetgyakorlatokban, rendezvényszervezésben stb. Igyekszem a tanítási órákon és más aktivitásokban is a gyerekek társadalmi kompetenciáit erősíteni, a való életből minél több gyakorlati helyzetet, információt behozni az órákra, hogy ne csak lexikális tudásban, de érzelmi intelligencia terén is felkészültek legyenek, és oldani tudják a konfliktushelyzeteket, meglássák, értékeljék és megoldják a problémákat, kommunikáljanak.

■ Állandó nálad a szakmai fejlődés. Jelenleg történelem szakon tanulsz. Mi leszel, ha nagy leszel? Mit szeretnél még megtanulni, elsajátítani?

■ Nagyon szeretek tanulni! Talán azért is olyan fontos számomra a szakmai fejlődés, mert nem érzem magam „igazi” tanárnak, hisz Kereskedelmi Akadémiát, közgazdasági szakot végeztem a Műszaki Egyetemen, majd pedagógiai minimumot. A férjemmel együtt 20 évvel ezelőtt elvégeztük a

Hagyományok Háza 2 éves néptánc- és játszóházvezetői tanfolyamát Kassán, majd 3 éve elvégeztem a mentorprogramot is. Fontosnak tartom az élménypedagógiai módszerek alkalmazását a tanórákon, s ezért a „Fegyvertelen játszótárs” foglalkozássorozat mentorképzésén is részt vehettem, ahol a Kalandok és álmok tréneraitól tanultunk, s utána továbbítottuk ezt a tudást a felvidéki kollégáknak. Nagyon hálás vagyok a Cseperedő programnak, hogy lehetővé tette a Ringató és Énekes Óvoda tanfolyamok elvégzését. A Ringató foglalkozásvezetőkkel egy új családot kaptam, s részese lehetek sok anyuka, baba és család művészeti nevelésében, mely a Kodály-módszeren alapul. Idén elsőéves hallgató vagyok a rózsahegy Katolikus Egyetem történelemtanári szakán. Ez egy nagy kihívás magyar reformátusként, de nagyon örülök, mert egy igényes iskola, s fontosnak tartom, hogy megértssem, megismerjem a szlovák nemzet szemzőgéből is a történelmünket, mely, habár a mienk, mégis közös.

■ Tavaly engedted ki szárnyaid alól a régi osztályodat, s ebben az iskolai évben az ötödikesek osztályfőnöke lettél. Mit tartasz a legfontosabbnak az osztályfőnöki munka során?

■ Szeressük a gyerekeket, mutassuk ki nekik a szeretetünket, s akkor ugyanezt kapjuk majd vissza! Igaz, hogy még csak 8 éve tanítok, de az a tapasztalatom, hogy ha szeretnek a gyerekek, akkor sokkal hatékonyabb a tanulási folyamat. Az előző osztályom teljesen más mentalitású volt, mint én. Nagyon sokat tanultam tőlük, s bízom benne, ez fordítva is így van. Meg kellett tanulnom alkalmazkodni s az ő nyelvükön beszélni.

A jelenlegi osztályomnak több mint a fele a néptáncos csoportom tagja. Már a nézéséből tudják, mit akarok! Ez előny is, hátrány is. Az is fontos kihívás, hogy meg kell találni az egyensúlyt s éreztetni a nem táncosokkal, hogy ugyanolyan fontosak, nincs kivételezés. Egy osztályfőnök feladata a csapatépítés, egy erős közösség kialakítása, ahol a tanulás érték, ahol egymást segítjük és nem akadályozzuk. Egy olyan osztályklíma kialakítása, ahol fontos a bizalom, az őszinteség, s ehhez társul még a társadalmi kompetenciák fejlesztése – a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a belső motiváció stb. Egy osztályfőnök legyen olyan, mint a Jó Pásztor – terelje a nyáját, s ne hagyja, hogy akár egy báránykája is elvesszen.

■ Tantárgyaid is széles látókört igényelnek. Történelmet, polgári nevelést és technikát tanítasz. Hogyan tervezed, szervezed a munkát? Mire tanítod, neveled tanítványaidat?

■ Tervezőbolond vagyok! A naptár a meghosszabbított kezem, és a forgatókönyvek irányítják az életemet! Évekre visszamenőleg minden órára meg tudom mondani, mit csináltam a gyerekekkel. Minden nap minden órájára, osztályfőnöki órájára, Ringató foglalkozására, óvodás szakörökre, játszóházakra, néptáncpróbákra stb. vissza tudok a füzetemben keresni, s részletesen fel tudom sorolni, mit csináltunk, mit énekeltünk, stb. Ezt is a volt munkahelyemen tanultam – vezettem be. Ha valamikor „kreatív szegény” időszakom van, akkor viszont ez egy nagyon jó mankó is.

Az első évem nagyon nehéz volt, mert 6-féle tantárgyat tanítottam különböző osztályokban a felső tagozaton, plusz hozzá a néptáncpróbák, óvodás foglalkozások, s közben a gyerekekkel együtt tanultam a tananyagokat. Bosszantott, hogy mennyi idő elmegy az órából a jegyzeteléssel, s alig marad idő beszélgetni, pedig a történelem mese kell, hogy legyen, hogy megtanítsa a gyerekeket a kritikus gondolkodásra, a saját vélemény megformálására. A következő évben már előre elkészítettem a füzetes jegyzeteket, kinyomtattam a gyerekeknek, s így nincs füzetünk történelemre, hatékonyabbak lettek az óráink. A polgári nevelésen viszont a szabálykövetés, csapatmunka, helyzetgyakorlatok és a társadalmi kompetenciák fejlesztésére irányuló élménypedagógiai foglalkozásokra összpontosítunk a tanterv adta témakörökön belül. A technikaóra pedig játék! Vagy régi mesterségeket felelevenítve kézműveskedünk, vagy az iskolakeretünkben dolgozunk, gyógynövényeket gyűjtünk, az iskolakonyhára zöldségeket pucolunk, kipingáljuk az iskola épületeinek falait, lócát készítünk, s még sorolhatnám – férfias és nőies munkákat végzünk.

Szeretném, ha minden munka egyformán fontos és értékes lenne a számukra, ha tudatosítanák a gyerekek, hogy ugyanolyan fontos az orvos, de a szeméthyordó munkája is! A történelem és polgári nevelés órákon pedig mindig azt mondom nekik, hogy ne legyenek bárányok, hanem önállóan gondolkodó, nem befolyásolható emberek.

■ A távoktatás, a digitális tanítás nem megszokott oktatási forma. A járvány mégis hosszú időre saját otthonainkba

szorított bennünket. Hogyan birkóztál meg ezzel a feladattal? Mi az, ami a legnagyobb kihívást jelentette?

■ A legnagyobb kihívást talán a gyerekek láthatatlansága, érdektelensége, mély álomba merülése jelentette! Tehetetlennek éreztem magam, mert az osztályban csak elég lett volna ránézniem egy gyerekre, s már tudja, hogy mit kell tennie, itt meg már legszívesebben megcibáltam volna 1-2 gyereket vagy a szülőjét.

A tavaszi próbafolyamat jó lecke volt. Meg kellett tanulni elfogadni ezt a helyzetet, elfogadni, hogy a gyerekek ki fognak játszani minket a felmérőknél, hogy sokan a könnyebb utat választják majd, s a házi feladatok hajkurászásával napi 5-6 órát fogok eltölteni. Ennek tudatában az volt a célom, hogy a gyerekek minél többet forgassák a jegyzeteket, dolgozzanak a szöveggel, s akkor lehet, hogy valami, tudat alatt, rájuk ragad. Egyszerre kellett kiszámíthatónak lennem, hogy biztonságot adjak, s kiszámíthatatlannak, hogy ébren tartsam a figyelmüket. Prezentációkat használtam minden órán sok képpel, kevés szöveggel, 3-5 perces érdekes ismertető videókkal. A gyerekek rendhagyó órák keretében készítették fogalmazásokat, karikatúrákat, rajzokat, prezentációkat, hangfelvételeket, a WebexBreakout-jával rendszeresen dolgoztak különféle csoportokban, ötletbörzét tartottunk, s persze a prezentációkat az óra után mindig feltöltöttem az Edupage-re. A felmérőknél használhatták a jegyzeteket, s nem kaptak házi feladatokat a gyerekek. Nagyon szép munkák születtek ez idő alatt is. Az osztályommal hetente 3-szor tartottunk osztályfőnöki órákat, ahol mindig próbáltam olyan feladatokat kitalálni, ami lelkiileg feltölthet minket – kétszer csoportmunka volt és egyszer közös, beszélgetős óra – egészséges ételeket etünk, bemutatták a háziállataikat, vicceket meséltek, tornáztunk, akasztófásat játszottunk, barátság hetét tartottunk, szóval sokat nevtünk ezeken az órákon.

■ Mit adott és mit vett el ez az időszak? Mi az, ami a legjobban hiányzott?

■ Elvette a közös élményeket a végzős diákokkal! A utolsó osztálykirándulásomat az előző osztályommal, ahol főztem volna rájuk, babusgattam volna őket! A mostani kilencedikesekkel is rengeteg tervünk volt, aminek már csak egy részét tudjuk megvalósítani. Elvette a néptáncpróbákat, a ringató foglalkozásokat! A Kicsi Kelepelőkkel, elsősökkel, ovisokkal tavaly februárban táncoltam utoljára. A végzős kelepelősöknek elma-

radtak az utolsó fellépések, az ottalvós bulik. A tánc nagyon hiányzik és a közös élmények a gyerekekkel!

A másik oldalon viszont rengeteg messengeres szívecskét és nevetős pofikát kaptam olyan gyerekektől is, akiktől egyáltalán nem vártam. Sok gyerekkel bensőségebb lett a kapcsolat. Ahogy április végén visszamentünk az iskolába, nagyon jól esett az az őszinte öröm, ahogy egymásnak örültünk a gyerekekkel. Végre láttuk egymást! Mindig állítom, hogy Buzitán nagyon jó gyerekeink vannak. A második héten az online időszaktól játszottunk el jeleneteket, mely megerősített abban, hogy a gyerekek nagyon is átérték a pedagógusok nehéz helyzetét is, hogy tudnak velünk együttérzőek is lenni.

■ Tudom rólad, hogy nagyon szerteágazó az érdeklődési köröd, nagyon sokrétű munkát végzel. A fő állásod mellett a magyarországi Oktatási Hivatal felvidéki kapcsolattartója vagy, néptánc csoportot vezetsz, Ringató foglalkozásokat, játszóházat tartasz, OKOSDOBOZ nyári táborokat szervezel és még sorolhatnám. Mi az a közös pont, amely valamennyi tevékenységed közös nevezője?

■ A közös pont a magyar gyerek – hogy legyen 10, 20, 30... év múlva is! Már említettem, hogy a céloim minél több gyerekkel megszerettetni a néptáncot, népi hagyományainkat, megismertetni a magyar történelmünket, a gazdasági, politikai, történelmi összefüggéseket, az emberi természet tulajdonságait, megtanítani őket a konfliktushelyzetek és problémák kezelésére, a hitéletük erősítésére. Minden iskolán kívüli tevékenységben erre fókuszálok, akár a Ringatón, akár a játszóházakban, néptáncpróbákban, nyári táborokban.

Fontosnak érzem azon kollégák segítségét is, akiknek hivatásuk a munkájuk. Nagyra becsülök minden kollégát, aki a tanórákon kívül másképp is részt vesz a gyerekek fejlesztésében, illetve a tanórába beépíti azokat. Ezzel a céllal vállaltam a magyarországi Oktatási Hivatal felvidéki kapcsolattartója szerepét az EFOP-3.10.1-17 „Tematikus együttműködés erősítése a Kárpát-medence szomszédos országaival” projektjében, ahol eljutottunk több konferenciára, tanfolyamra, tanulmányi kirándulásra, pedagógus-csereprogramba, s itt szorosán együtt dolgozunk a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségével. Az SZMPSZ-szel most egy újabb projektbe kezdünk bele az

Okosdoboz program keretén belül. Az Élő Hagyomány Szlovákia és a Comenius Pedagógiai Intézetnek köszönhetően akkreditált képzéseket tartottunk a Bodrogközben és Ung-vidéken népi játékok, néptánc és néphagyomány az óvodában, iskolában témakörökben. Most azon dolgozunk, hogy ezek a megszakadt képzések más formában folytatódjanak, illetve azon ötletelünk, hogyan segíthetjük a tanfolyamokon részt vett pedagógusokat a munkájukban.

Imregi férjemmel célul tűztük ki Bodrogköz és Ung-vidék csoportjainak segítését a néphagyomány terén, s ebben partnerre találtunk a Rákóczi Szövetség-nél is, s nagyon sok tervünk van tanfolyamok, táncházak, gyermekcsoportok, gyakorlati edzőtáborok megvalósítására, ha ezt már a közegészségügyi szabályok lehetővé teszik.

■ Vannak olyan rendhagyó iskolai aktivitások, amelyek a Te nevedhez kötődnek. Pl. a Titánok harca, a Táncos mese vagy a Kelepelők edzőtábor... Mesélnél nekünk ezekről?

■ Mindenhez a gyerekek inspiráltak! Az első éven tanítottam a kilencedikeseknek a történelmet 2014-ben, s hangosan gondolkoztam velük, hogyan emlékezzünk meg az első világháború kitérésének a 100. évfordulójáról. A közös ötletelésnek a Titánok harca lett az eredménye. Ez egy verseny a felső tagozatosok számára, ahol csapatokban versenyeznek. Az egész verseny lényege, hogy ezen a 3,5-4 órás rendezvényen mindent a kilencedikesek készítenek – a verseny reklámozását, csoportelosztást, feladatokat, versenyszámok kitalálását, történelmi prezentációk készítését, díszletet, történelmi jelenetek kitalálását, eljátszását, ők a műsorvezetők, játékvezetők, szereplők, zsűritagok, s közben még az alsó tagozatosokkal is játszanak, énekelnek, szavalnak, megtancoltatják a tanárokat, gyerekeket.

A Táncos mese egy buli! Abból a megfontolásból született, hogy a nem táncos gyerekekkel is megszerettessem a magyar néptáncot úgy, hogy nem veszik észre. Tulajdonképpen egy mesét adunk elő a tánc eszközzel. A szabály, hogy nincs szabály – bármit lehet, Michael Jackson-dalra magyarbódit táncolni, vagy összekeverni a detvai és zabori táncmotívumokat egy zenére. A Táncos mese egy kreatív folyamat, itt a néptánc-koreográfiáktól eltérően beleszólhatnak a gyerekek a zeneválasztásba, drámai megoldásokba, táncválasztásba, a forgatókönyv írásába. Igaz, hogy ez egy kisebb csoport, hetedik és idősebb lányokkal.

A Kelepelő Edzőtábor is azért született, mert a táncpróbákban nem találkozunk a kicsi és nagy kelepelősök, nincs idő éneklésre, közös játékra, élményekre, hisz mindig valami fellépésre készülünk, új koreográfiát tanulunk. Az edzőtáborban tömbösítve tanulják a táncokat, így sokkal hatékonyabb, s az Ádámokon kívül az Ilosvai táncosai is oktatnak. Sőt, ezekben a táborokban a néptáncoktatáson kívül tartunk énektanítást, játékos versenyeket, vizes játékokat, Lévai módszerrel táncmozdulatok felépítését, táncos performance-t, amikor csoportokban mezezenére találunk ki saját koreográfiát a gyerekek. Az Edzőtábor aztán egy közös tánc házzal végződik, ahol a gyerekek először bemutatják a szülőiknek a tanultakat, s utána együtt táncolunk. Az imregi nyári tábor kicsit más, mivel ott a táborban pótoljuk a néptánc-, énekkoktatáson kívül a rendhagyó történelem-, irodalom-, hittanórákat is a szlovák iskolába járó magyar szülők gyermekei részére.

■ Elárulsz az olvasóknak valamit a családdoról is?

■ A férjemmel sok a közös bennünk – mindketten az Ilosvai Selymes Néptánc-együttes táncosai voltunk több mint 20 évig, „time-management”-őrültek vagyunk, mindketten szeretjük a munkánkat, s nem az iskolai végzettség szerinti munkát végzünk, a néptánc szeretete, a mindennapi Ige és a magyarság jövőjében való bizodalom hajt minket előre. Mottó: „...akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon.”

Két fiunkra nagyon büszkék vagyunk. Négy év van közöttük, mindketten most végzősök, s olyan iskolákra vették fel őket, amelyeket maguknak választottak. Mindkettő a próbateremben nőtt fel, így a néptáncos élet, az állandó fellépések, az alkalmazkodás és könnyű barátkozás természetes a számukra. Míg Szabi inkább művészlélek, a filmezés felé vette az irányt (Milyen jó dolgunk van, ugye? A fellépésekről, táborokról, rendezvényekről ő készíti a videókat.), addig Levi igazi mesterember, még ki se mondom teljesen a problémát, már tudja rá a megoldást. Segítőképzés, jó gyerekek.

A családom, barátaim, tanítványaim mind Isten ajándékai! Hálás lehetek az Úrnak, mert a tenyerén hordoz, s mindig olyan embereket, velük együtt lehetőségeket küld az utamba, akik gazdagabbá teszik földi és lelki életem!

■ Köszönöm válaszaidat! Köszönöm, hogy a MI iskolánk pedagógusa vagy!